

ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ

ਦਯਾ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਮਹਾਜਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰੇਮ ਚੰਦ ਪੰਡਿਤ ਜੇ.ਜੇ.

ਫੁਮਾਨ ਅਤੇ ਹੋਰ, -ਅਪੀਲਕਰਤਾ

ਬਨਾਮ

ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਵਗੈਰਾ, -ਜਵਾਬਦਾਤਾ।

1961 ਦੇ ਆਰਡਰ ਨੰਬਰ 92 ਤੋਂ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ।

19 ਵਾਂ ਕੇਡ ਆਫ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ (1908 ਦਾ ਐਕਟ 5)-ਆਰਡਰ 22- ਕੀ ਭੂਮੀ ਗ੍ਰਹਿਣ ਐਕਟ-ਭੂਮੀ ਗ੍ਰਹਿਣ ਐਕਟ (1894 ਦਾ ਆਈ) ਦੇ ਐੱਸ. 18 ਅਧੀਨ ਕਾਰਵਾਈਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। 20, 21, 23 ਅਤੇ 26-ਕੀ ਆਰਡਰ 22 ਸੀ.ਪੀ. ਕੇਡ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨਾਲ ਅਸੰਗਤ ਹੈ। ਐੱਸ.ਐੱਸ. 18 ਅਤੇ 30- ਸੰਦਰਭ ਅਧੀਨ- ਸੀਮਾ ਐਕਟ (1908 ਦਾ 9) ਦੇ ਸੰਬੰਧਤ ਦਾਇਰੇ - ਭੂਮੀ ਗ੍ਰਹਿਣ ਐਕਟ ਦੇ ਐੱਸ. 18 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮ੍ਰਿਤਕ ਧਿਰ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਾਂ ਨੂੰ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਧਾਰਾ-ਭਾਵੇਂ ਧਾਰਾ 176 ਜਾਂ 181 ।

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਭੂਮੀ ਗ੍ਰਹਿਣ ਐਕਟ, 1894 ਦੀ ਧਾਰਾ 53 ਨੇ ਉਸ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਪੂਰੇ ਸੰਹਿਤਾ ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਕੀਤੇ ਹਨ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਉਹ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਚੀਜ਼ ਨਾਲ ਅਸੰਗਤ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਆਰਡਰ 22, ਨਿਯਮ 3 ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੇ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਉਹ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਚੀਜ਼ ਨਾਲ ਅਸੰਗਤ ਸਨ। ਇਸ ਐਕਟ ਵਿਚ ਕੋਈ ਖਾਸ ਵਿਵਸਥਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ ਕਿ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਚੱਲ ਰਹੀ ਕਾਰਵਾਈ 'ਤੇ ਛੋਟ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ। ਇਸ ਦਲੀਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਤਾਕਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 20, 21, 23 ਅਤੇ 26 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਦਾਲਤ ਅਵਾਰਡ ਦੇਣ ਦੀ ਪਾਬੰਦ ਸੀ। ਅਤੇ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਕੇਡ ਦੇ ਆਰਡਰ 22 ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਇਹਨਾਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 21 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਜਾਂਚ ਦਾ ਘੇਰਾ ਕੁਲੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਅਵਾਰਡ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 18 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਾਇਰ ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਤਰਾਜ਼ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕੁਲੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਅਵਾਰਡ ਤੋਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹ ਜਾਂ ਤਾਂ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਮਿਣਤੀ 'ਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ; ਜਾਂ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ, ਜਾਂ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਹੈ, ਜਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਵਿਆਜ ਵਿੱਚ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਵੰਡ। ਇਸ ਲਈ, ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 18 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਉਹ ਆਪਣੇ ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਨ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਲਈ ਕਲੈਕਟਰ ਨੂੰ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਉਹਨਾਂ ਜਾਂ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੀ ਪੈਰਵੀ ਕਰਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਵਾਲੇ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੁਰਸਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਮੰਤਵ ਲਈ, ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਕੁਝ ਵਿਧੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 53 ਇਹਨਾਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕੇਡ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਕੇਡ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਦੇਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਕੇਡ ਦਾ ਆਰਡਰ 22 ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੱਸਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਾਂ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਸੀਮਿਤ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ

ਹੈ, ਤਾਂ ਨਤੀਜਾ ਇਹ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਹਵਾਲਾ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਅਜਿਹੀ ਅਚਨਚੇਤ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਦਲੀਲ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਕਿ, ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਹਵਾਲਾ ਖਤਮ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸਦਾ ਜਵਾਬ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਹਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਡ ਦੇ ਆਰਡਰ 22 ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 20, 21, 23 ਅਤੇ 26 ਦੇ ਨਾਲ ਅਸੰਗਤ ਹਨ।

ਧਾਰਾ 18 ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਵਾਲੇ ਅਤੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 30 ਦੇ ਅਧੀਨ ਹਵਾਲਾ ਵਿਚਕਾਰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅੰਤਰ ਹੈ। ਧਾਰਾ 18 ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਸਬੰਧਤ ਧਿਰ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਅਵਾਰਡ ਕਲੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਇਸ ਤੋਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਧਾਰਾ 30 ਦੇ ਅਧੀਨ ਸੰਦਰਭ ਕਲੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਮੇਸ਼ਨ ਦਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਸਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਵੰਡ ਦੇ ਵਿਵਾਦਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਮੁਸ਼ਕਲ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 30 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਉਠਾਏ ਗਏ ਵਿਵਾਦਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਵਾਰਡ ਕਲੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਇਹੋ ਜਿਹੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਹੈ। ਪਰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 18 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਕਲੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਅਵਾਰਡ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਇਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਮੰਨ ਲਿਆ ਜਾਵੇ ਕਿ ਧਾਰਾ 30 ਅਧੀਨ ਹਵਾਲਾ ਖਤਮ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਇਸ ਸਮਾਨਤਾ 'ਤੇ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਧਾਰਾ 18 ਦੇ ਅਧੀਨ ਹਵਾਲਾ ਵੀ ਖਤਮ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ।

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ, ਭੂਮੀ ਗ੍ਰਹਿਣ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 18 ਦੇ ਅਧੀਨ ਹਵਾਲਾ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਬਿਨੈਕਾਰ ਨੂੰ ਮੁਦਈ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਬਿਨੈਕਾਰ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਸੀਮਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਉਚਿਤ ਅਨੁਛੇਦ ਧਾਰਾ 176 ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਧਾਰਾ 181 ਅਤੇ ਅਰਜ਼ੀ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਮੌਤ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ 90 ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਮਾਨਯੋਗ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜਸਟਿਸ ਮਹਾਜਨ ਵੱਲੋਂ 17 ਜਨਵਰੀ, 1962 ਨੂੰ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਇੱਕ ਵੱਡੇ ਬੈਂਚ ਕੋਲ ਕੇਸ ਰੈਫਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਮਾਣਯੋਗ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜਸਟਿਸ ਮਹਾਜਨ ਅਤੇ ਮਾਣਯੋਗ ਜੱਜ ਸ਼੍ਰੀ ਜਸਟਿਸ ਪੰਡਿਤ ਵਾਲੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ 5 ਮਾਰਚ 1963 ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਸ. ਸ਼੍ਰੀ ਜੇਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਵਧੀਕ ਸੀਨੀਅਰ ਸਬ-ਜੱਜ, ਨੰਗਲ, ਮਿਤੀ 2 ਫਰਵਰੀ, 1961 ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ, ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਕੀਮਤ ਦਾ 75 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਵਾਧਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਜ਼ਮੀਨ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਐਕਟ, 1894 ਦੀ ਧਾਰਾ 18 ਅਧੀਨ ਅਰਜ਼ੀ, ਪਿੰਡ ਬੇਨੇਵਾਲ, ਤਹਿਸੀਲ ਉਨਾ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਇੱਕ ਅਵਾਰਡ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਦੇ ਨਿਰਣੇ ਲਈ ਰੈਫਰ ਕਰਨ ਲਈ।

ਏ.ਐਲ. ਬਾਹਰੀ, ਵਕੀਲ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ।

ਕੇ ਐਲ ਕਪੂਰ, ਵਕੀਲ, ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਲਈ।

ਨਿਰਣਾ

ਪੰਡਿਤ, ਜੇ.-ਇਹ ਹੁਕਮ 1961 ਦੇ ਆਰਡਰ ਨੰਬਰ 92, 93, 98, 99, 100, 101 ਅਤੇ 102 ਤੋਂ ਸੱਤ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰੇਗਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਤੱਥ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਆਮ ਸਵਾਲ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ।

ਇਹ ਸਾਰੀਆਂ ਅਪੀਲਾਂ ਵਧੀਕ ਸੀਨੀਅਰ ਸੁਬਾਰਡੀਨੇਟ ਜੱਜ, ਨੰਗਲ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਭੂਮੀ ਗ੍ਰਹਿਣ ਐਕਟ, 1894 (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਐਕਟ ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਦੀ ਧਾਰਾ 18 ਅਧੀਨ ਦਿੱਤੀਆਂ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਅਜਿਹਾ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੂਬਾ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਨੰਗਲ ਟਾਊਨਸ਼ਿਪ ਵਿਖੇ ਪਾਰ ਫਰਟੀਲਾਈਜ਼ਰ-ਕਮ-ਹੈਵੀ ਵਾਟਰ ਫੈਕਟਰੀ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਲਈ ਕੁਝ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਐਕਵਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਕੁਲੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਦੇ ਅਵਾਰਡ ਤੋਂ ਅਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਮਾਲਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਕਰਨ ਲਈ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਭੇਜਣ ਲਈ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 18 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਨੇ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਸਵਾਲ ਵਿਚਲੇ ਹਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਐਕੁਆਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਹਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਲੰਬਿਤ ਹੋਣ ਦੌਰਾਨ ਹੋ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਨੂੰ 90 ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਆਰਡਰ 22, ਕੋਡ ਆਫ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਦਾ ਨਿਯਮ 3 (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੋਡ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਵਿਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਦੋ ਕੇਸ (1961 ਦੇ ਐਫ.ਏ.ਓ. ਨੰ. 92 ਅਤੇ 93) ਨੂੰ, ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ, ਮਹਾਜਨ, ਜੇ. ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਸੀ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਵਾਲ, ਅਰਥਾਤ, ਕੀ ਆਰਡਰ ਅਧੀਨ ਉਪਬੰਧ ਜ਼ਾਬਤਾ ਦਾ 22 ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 18 ਅਧੀਨ ਕਾਰਵਾਈਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਇਸ ਆਰਡਰ ਅਧੀਨ ਕੀਤੀਆਂ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸਨ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ। ਇਹ ਸਵਾਲ ਆਮ ਮਹੱਤਵ ਵਾਲਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਉਸਨੇ ਕੇਸਾਂ ਨੂੰ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਕੋਲ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ। ਬਾਕੀ ਪੰਜ ਅਪੀਲਾਂ ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ, ਜੇ. ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਆਈਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਵੀ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨੁਕਤੇ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਹਦਾਇਤ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਵੀ 1961 ਦੇ ਐਫ.ਏ.ਓ. 92 ਦੇ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ।

ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਪਹਿਲਾ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਕੋਡ ਦੇ ਆਰਡਰ 22, ਨਿਯਮ 3 ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਇਹਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੀ ਦਲੀਲ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮਿਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਨਾ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 18 ਦੇ ਅਧੀਨ ਹਵਾਲਿਆਂ 'ਤੇ। ਉਸਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੇ ਆਰਡਰ 22 ਵਿਚਲੇ ਉਪਬੰਧ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 20, 21, 23 ਅਤੇ 26 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਅਸੰਗਤ ਸਨ, ਜਿਸ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਜਾਇਜ਼ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਹ ਉਸਦਾ ਫਰਜ਼ ਸੀ। ਇੱਕ ਅਵਾਰਡ ਦੇਣ ਲਈ ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਛੋਟ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੀ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ।

ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 53 ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:-

"ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਉਹ ਇਸ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਚੀਜ਼ ਨਾਲ ਅਸੰਗਤ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੇ।

ਇਸ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੀਆਂ। ਇਹ ਵਰਣਨਯੋਗ ਹੈ ਕਿ, ਹੋਰਾਂ ਦੇ ਵਿੱਚ, ਮੌਤ, ਵਿਆਹ ਅਤੇ ਦੀਵਾਲੀਆਪਨ ਜਾਂ ਧਿਰਾਂ ਦੀ ਦਿਵਾਲੀਆ ਹੋਣ ਬਾਰੇ ਕੋਡ ਦੇ ਉਪਬੰਧ, ਜੋ ਕੋਡ ਦੇ ਆਰਡਰ 22 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਮਾਨ ਹਨ, ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼

ਤੌਰ 'ਤੇ ਧਾਰਾ 36 ਦੇ ਤਹਿਤ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਿਸ ਦੀ ਧਾਰਾ ਹੁਣ ਮੌਜੂਦਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 53 ਦੁਆਰਾ ਬਦਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ 'ਤੇ ਪੂਰੇ ਕੇਡ ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਲਈ ਸਮੁੱਚੀ ਸੰਹਿਤਾ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਕੇ ਮੌਜੂਦਾ ਸੈਕਸ਼ਨ ਦਾ ਦਾਇਰਾ ਵਧਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਆਰਡਰ 22, ਨਿਯਮ 3 ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੇ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਉਹ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਚੀਜ਼ ਨਾਲ ਅਸੰਗਤ ਸਨ। ਇਸ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਖਾਸ ਵਿਵਸਥਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ ਕਿ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਚੱਲ ਰਹੀ ਕਾਰਵਾਈ 'ਤੇ ਛੇਟ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ। ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੀ ਦਲੀਲ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 20, 21, 23 ਅਤੇ 26 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਤਹਿਤ ਅਦਾਲਤ ਫੈਸਲਾ ਦੇਣ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੇਡ ਦੇ ਆਰਡਰ 22 ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਇਹਨਾਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਇਸ ਸਪੁਰਦਗੀ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਜ਼ੋਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 21 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਜਾਂਚ ਦਾ ਘੇਰਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 18 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਅਵਾਰਡ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਦਾਇਰ ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਨ ਤੱਕ ਕੁਲੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਸੀਮਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਤਰਾਜ਼ਕਾਰ ਕੁਲੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਅਵਾਰਡ ਤੋਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹ ਜਾਂ ਤਾਂ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਮਾਪ, ਜਾਂ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ, ਜਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਇਹ ਅਦਾਇਗੀ ਯੋਗ ਹੈ, ਜਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਵੰਡ 'ਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਦਿਲਚਸਪੀ ਇਸ ਲਈ, ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 18 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਉਹ ਆਪਣੇ ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਨ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਲਈ ਕੁਲੈਕਟਰ ਨੂੰ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਉਹਨਾਂ ਜਾਂ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੀ ਪੈਰਵੀ ਕਰਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਵਾਲਾ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਸਬੂਤ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੁਰਸਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਮੰਤਵ ਲਈ, ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਕੁਝ ਵਿਧੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 53 ਇਹਨਾਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਲਈ ਕੇਡ ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਕੇਡ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਦੇਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਕੇਡ ਦਾ ਆਰਡਰ 22 ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੱਸਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਸੀਮਿਤ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਮਿਤਕ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀਆਂ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਨਤੀਜਾ ਇਹ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਹਵਾਲਾ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਅਜਿਹੀ ਅਚਨਚੇਤ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਦਲੀਲ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਕਿ, ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਹਵਾਲਾ ਖਤਮ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸਦਾ ਜਵਾਬ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਹਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੇਡ ਦੇ ਆਰਡਰ 22 ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 20, 21, 23 ਅਤੇ 26 ਦੇ ਨਾਲ ਅਸੰਗਤ ਹਨ। ਨਤੀਜਾ ਇਹ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਕੁਲੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਅਵਾਰਡ ਖੜਾ ਰਹੇਗਾ ਅਤੇ ਧਿਰਾਂ ਉਸੇ ਨਾਲ ਪਾਬੰਦ ਹੋ ਜਾਣਗੀਆਂ।

ਅੱਗੋਂ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 30 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਜਦੋਂ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 11 ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਉਸੇ ਜਾਂ ਇਸਦੇ ਕਿਸੇ ਹਿੱਸੇ ਦੀ ਵੰਡ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਕੋਈ ਵਿਵਾਦ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਉਹੀ ਜਾਂ ਉਸ ਦਾ ਕੋਈ ਹਿੱਸਾ ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਸੀ, ਕੁਲੈਕਟਰ ਅਜਿਹੇ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਭੇਜ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਇਸ ਹਵਾਲਾ ਦੇ ਲੰਬਿਤ ਹੋਣ ਦੇ ਦੌਰਾਨ, ਕਿਸੇ ਧਿਰ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਸੀਮਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਤਾਂ ਹਵਾਲਾ, ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਬੰਦ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਅਜਿਹਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਧਾਰਾ 18 ਦੇ ਤਹਿਤ

ਹਵਾਲਾ ਵੀ ਖਤਮ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਵੀ ਕੋਈ ਜ਼ੋਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 18 ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਵਾਲੇ ਅਤੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 30 ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਹਵਾਲਾ ਵਿਚਕਾਰ ਸਪਸ਼ਟ ਅੰਤਰ ਹੈ। ਧਾਰਾ 18 ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਸਬੰਧਤ ਧਿਰ ਦੁਆਰਾ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਅਵਾਰਡ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕੁਲੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਇਸ ਤੋਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਧਾਰਾ 30 ਦੇ ਅਧੀਨ ਸੰਦਰਭ ਕੁਲੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਮੇਸ਼ਨ ਦਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਵੰਡ ਦੇ ਵਿਵਾਦਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਮੁਸ਼ਕਲ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਛੱਡ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 30 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਉਠਾਏ ਗਏ ਵਿਵਾਦਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਵਾਰਡ ਕੁਲੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ਇਸਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਹੈ। ਪਰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 18 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਕੁਲੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਅਵਾਰਡ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਇਸਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇੱਕ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਦਲੀਲ ਦੀ ਖ਼ਾਤਰ ਇਹ ਮੰਨ ਕੇ ਵੀ ਕਿ ਧਾਰਾ 30 ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਹਵਾਲਾ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਛੇਟ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇਹ ਸਮਾਨਤਾ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਉਸਦੀ ਦਲੀਲ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਲਾਭ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਅਗਲੀ ਦਲੀਲ ਇਹ ਉਠਾਈ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਚੱਲ ਰਹੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ 'ਤੇ ਕੋਡ ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਆਰਡਰ 22 ਦੇ ਉਪਬੰਧ, ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜਨਾਰਦਨ ਵਿੱਠਲ ਬਨਾਮ ਅਨੰਤ ਮਹਾਦੇਵ ਅਤੇ ਹੋਰ (1), ਅਤੇ ਨੂਰ ਅਹਿਮਦ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਛੱਤੇਵਾਲ ਗੁਰਮੁਖਦਾਸ ਅਤੇ ਹੋਰ (2) 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਨਾਰਦਨ ਵਿੱਠਲ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਫਾਰਮਾ ਗਰੀਬੀ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕਰਨ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਮੁਕੱਦਮਾ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਸਥਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਮਨਜ਼ੂਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ ਅਤੇ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਛੇਟ ਸੰਬੰਧੀ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਉਸ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਸਨ। ਨੂਰ ਅਹਿਮਦ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਦੱਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਕੋਡ ਦੇ ਆਰਡਰ 22 ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਪ੍ਰੀਵੀ ਕਾਉਂਸਿਲ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਲਈ ਛੁੱਟੀ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਪਹਿਲੀ ਗੱਲ ਤਾਂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਕੇਸ ਭੂਮੀ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕਾਨੂੰਨ ਤਹਿਤ ਚੱਲ ਰਹੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਦੂਸਰਾ, ਇਹਨਾਂ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਧਿਰ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ, ਉਸ ਸਮੇਂ ਕੋਈ ਵੀ ਮੁਕੱਦਮਾ ਜਾਂ ਅਪੀਲ ਪੈਂਡਿੰਗ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਤਤਕਾਲ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਕਾਰਵਾਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੇਰੇ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਅਗਲੇ ਭਾਗ ਵਿੱਚ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਜ਼ੋਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਫਿਰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ ਕੋਡ ਦੇ ਆਰਡਰ 46 ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੇ ਗਏ ਸੈਕਸ਼ਨ 113 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਵਾਲੇ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਹੋਏ ਹਨ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 18 ਦੇ ਅਧੀਨ ਹਵਾਲਿਆਂ 'ਤੇ ਵੀ ਛੇਟ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 18 ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਹਵਾਲਾ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 113 ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਸੰਦਰਭ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਬਾਅਦ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਉਸ ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੁਝ ਖਾਸ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਹੇਠਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਇਆ ਜਾਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਦਲੀਲ ਦੀ ਖ਼ਾਤਰ 1 ਨੂੰ ਇਹ ਮੰਨ ਕੇ ਵੀ ਕਿ ਕੋਡ ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਹਵਾਲਾ ਖਤਮ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਇਸ ਦਾ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਸਾਰਥਕਤਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿ ਕੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 18 ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਹਵਾਲਾ ਘਟੇਗਾ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ, ਇਸ ਨੁਕਤੇ 'ਤੇ ਬਹਿਸ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲਾਂ ਨੇ ਦੋ ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕੀਤਾ, ਅਰਥਾਤ, (1) ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਆਦਿ ਬਨਾਮ ਆਈ.ਡੀ. ਵਰਸ਼ਨੀ (3), ਅਤੇ (2)

ਮਹਾਰਾਜਾਧੀਰਾਜਾ। ਦਰਭੰਗਾ ਬਨਾਮ ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨਰ (4), ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਕਿ ਛੋਟੇ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਹਵਾਲਿਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਕੇਸ ਭਾਰਤੀ ਆਮਦਨ-ਟੈਕਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 66(1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਨਕਮ-ਟੈਕਸ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਕੋਡ ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਅਨੁਸਾਰ ਛੋਟੇ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਉਪਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਕੇਸ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਸਹਾਇਤਾ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਫਿਰ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਆਰਡਰ 22 ਦਾ, ਸੰਹਿਤਾ ਦਾ ਨਿਯਮ 3 ਹਵਾਲਿਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 18 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਫਾਈਲ ਕਰਨ ਦੀ ਸੀਮਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਾਂ ਨੂੰ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਮ੍ਰਿਤਕ-ਬਿਨੈਕਾਰ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ ਭਾਰਤੀ ਸੀਮਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 181 ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਦੀ ਮਿਆਦ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਨਾ ਕਿ ਧਾਰਾ 176, ਜਿੱਥੇ ਅਜਿਹੀ ਅਰਜ਼ੀ ਸੀ 90 ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਬਣਾਇਆ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਦਲੀਲ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਸੀ ਧਾਰਾ 176 ਉਦੋਂ ਹੀ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧ- ਇੱਕ ਮ੍ਰਿਤਕ-ਮੁਦਈ ਜਾਂ ਇੱਕ ਮ੍ਰਿਤਕ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਪਾਰਟੀ ਬਣਾਉਣੀ ਪਈ। ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਏ.ਪੀ.- ਬਿਨੈਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਨਾ ਤਾਂ ਮੁਦਈ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ, ਇਸਲਈ, ਬਚੇ ਹੋਏ ਆਰਟੀਕਲ 181 ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣਾ ਜਿਸ ਲਈ ਕੋਈ ਮਿਆਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਸੀਮਾ ਕਿਤੇ ਹੋਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗੀ- ਕੇਬਲ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਰਜ਼ੀ- ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 18 ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਬਰਾਬਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਨਾਲ ਅਤੇ ਬਿਨੈਕਾਰ ਨੂੰ ਮੁਦਈ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜਿੱਥੇ ਵੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਇਹ ਚਾਹੁੰਦੀ ਸੀ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ 'ਮੁਕੱਦਮਾ' ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇ, ਉਸ ਨੇ ਇਸ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਉਸਨੇ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀ (ਕਰਜ਼ਾ ਸਮਾਯੋਜਨ) ਐਕਟ, 1951 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ, ਜਿੱਥੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 53 ਵਿੱਚ ਇਹ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹਰ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ 'ਮੁਕੱਦਮਾ' ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਸੀ ਕਿ ਕੋਡ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਉਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 25 ਅਧੀਨ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਮੈਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਉੱਪਰ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਡ ਦੇ ਸਾਰੇ ਉਪਬੰਧ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਦਾਲਤ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਆਰਡਰ 22 ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 18 ਦੇ ਅਧੀਨ ਹਵਾਲਿਆਂ 'ਤੇ ਵੀ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ, ਆਰਡਰ 22 ਉਹਨਾਂ ਕੇਸਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਮੁਦਈ ਦੀ ਮੌਤ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਾਂ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਲਿਆਉਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਕੋਡ ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 18 ਦੇ ਅਧੀਨ ਹਵਾਲਿਆਂ 'ਤੇ ਵੀ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਇਸ ਲਈ, ਆਰਡਰ 22 ਉਹਨਾਂ 'ਤੇ ਵੀ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 18 ਅਧੀਨ ਦਰਖਾਸਤਾਂ ਨੂੰ 'ਮੁਕੱਦਮੇ' ਅਤੇ ਬਿਨੈਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਮੁਦਈ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ, ਆਰਡਰ 22 ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਕਦੇ ਵੀ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 141 ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਡ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ, ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਇਸਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਸਿਵਲ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਸਾਰੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਗੈਰ-ਵਿਵਾਦ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਸਿਵਲ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ, ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 18 ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ ਕੋਡ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਅਮੀਰ ਅਲੀ ਅਤੇ ਸਟੀਫਨ ਜੇ.ਜੇ ਵਿੱਚ ਵਾਲੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਦੁਆਰਾ ਮੇਰੇ ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਐਜ਼ਰਾ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਵਿੱਚ ਕਲਕੱਤਾ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਮੀਰ ਅਲੀ ਅਤੇ ਸਟੀਫਨ ਦੀ ਇੱਕ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਤੋਂ ਮੇਰਾ ਸਮਰਥਨ ਹੈ।

(5), ਜਿਸ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੀਵੀ ਕਾਉਂਸਿਲ ਦੁਆਰਾ ਐਜ਼ਰਾ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਰਾਜ (6) ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ:-

“ਜਦੋਂ ਦੀਵਾਨੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਬਿਨੈਕਾਰ ਨੂੰ ਮੁਦਈ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਫਕੀਰ ਚੰਦ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਮਿਉਂਸਪਲ ਕਮੇਟੀ, ਹਜ਼ਰੇ (7) ਵਿੱਚ ਰੱਤੀਗਨ ਅਤੇ ਬੀਡਨ, ਜੇ.ਜੇ., ਵਾਲੇ ਪੰਜਾਬ ਚੀਫ਼ ਕੋਰਟ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਹੋਇਆ-

2. "ਕਿ ਕਲੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ 'ਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ 'ਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਵਿੱਚ, ਭਾਰਤ ਲਈ ਰਾਜ ਦਾ ਸਕੱਤਰ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਹੈ।

ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫ਼ਰਮਾਨ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇੱਕ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਇੱਕੋ-ਇੱਕ ਸੰਭਾਵਿਤ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਰਾਜ ਦਾ ਸਕੱਤਰ ਸੀ ਅਤੇ ਜਿੱਥੇ ਉਸਨੂੰ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਤੇ ਆਰਡਰ 41, ਸਿਵਲ ਕੋਡ ਦੇ ਨਿਯਮ 3 ਅਤੇ 20 ਦੇ ਬਾਅਦ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ।" ਰੁਸਤਮ ਜੀ ਜੀਜੀਭਾਈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ (8) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਚੰਦਾਵਰਕਰ, ਜੇ., ਪੰਨਾ 347 ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:-

ਜੇਕਰ ਕਲੈਕਟਰ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਲਿਖਤੀ ਦਰਖਾਸਤ ਇੱਕ ਮੁਦਈ ਦੇ ਸਮਾਨ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ 1894 ਦੇ ਐਕਟ ਨੰਬਰ 1 (ਭੂਮੀ ਗ੍ਰਹਿਣ ਐਕਟ) ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮੁਦਈ ਤੋਂ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇ ਇੱਕ ਬਿਨੈਕਾਰ ਤੋਂ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 147 ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਲੈਣ ਲਈ ਉਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 53 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਉਸ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਖੋਹ ਲੈਂਦਾ ਹੈ?"

ਇਹ ਪਤਾ ਲੱਗਣ 'ਤੇ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 18 ਅਧੀਨ ਦਰਖਾਸਤਾਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਅਧੀਨ ਬਿਨੈਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਮੁਦਈ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਆਰਡਰ 22, ਨਿਯਮ 3 ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਲਈ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀਮਾ ਇਹਨਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗੀ। ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ. ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਆਰਟੀਕਲ; ਆਰਡਰ 22 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਲਈ ਲਾਗੂ, ਕੋਡ ਦਾ ਨਿਯਮ 3 ਆਰਟੀਕਲ 176 ਹੈ ਅਤੇ ਕੋਈ ਹੋਰ ਧਾਰਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਬਕਾਇਆ ਧਾਰਾ 181 ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਕਾਰਵਾਈ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਪਰ ਜਦੋਂ ਤੋਂ ਕੋਡ ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਆਰਡਰ 22, ਨਿਯਮ 3, ਉਪ-ਨਿਯਮ (2), ਬੇਨ ਨੇ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨਿਯਮ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਰਜ਼ੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਸੀਮਿਤ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ, ਭਾਰਤੀ ਸੀਮਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 176 ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੇ। ਜੇਕਰ ਕੋਡ ਦੇ ਆਰਡਰ 22 ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਇਹਨਾਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਸਿਰਫ ਧਾਰਾ 176 ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗੀ। ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੀ ਦਲੀਲ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 18 ਦੇ ਅਧੀਨ ਬਿਨੈਕਾਰ ਨੂੰ ਆਰਡਰ 22 ਦੇ ਇੱਕ ਮੁਦਈ ਨਾਲ ਬਰਾਬਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕੋਡ, ਪਰ ਭਾਰਤੀ ਸੀਮਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 176 ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੂੰ ਮੁਦਈ ਨਾਲ ਬਰਾਬਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਜੇਕਰ ਉਸ ਨਾਲ ਆਰਡਰ 22, ਨਿਯਮ 3 ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਇੱਕ ਮੁਦਈ ਵਜੋਂ ਵਿਹਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਮੁਦਈ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਨੁਛੇਦ 176 ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ, ਜੇ ਕਿ ਇਸ ਨਿਯਮ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਰਜ਼ੀਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਇਕਮਾਤਰ ਧਾਰਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਸੇ ਦੇ ਉਪ-ਨਿਯਮ (2) ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਵਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀ

(ਕਰਜਾ ਸਮਾਯੋਜਨ) ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਸਮਰੂਪਤਾ ਢੁਕਵੀਂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਐਕਟ ਦੀ ਸਕੀਮ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਸੀਮਾ ਦਾ ਬਿੰਦੂ ਕਾਫ਼ੀ ਮਹੱਤਵ ਰੱਖਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਕੁਝ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਨੂੰ ਵਧਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਹੋਰਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਨੂੰ ਘਟਾਇਆ ਜਾਣਾ ਹੈ।

ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਫਿਰ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਜੇਕਰ ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 176 ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੁਵੱਕਿਲਾਂ ਲਈ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਾਂ ਨੂੰ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਦਾਇਰ ਨਾ ਕਰਨ ਦਾ ਕਾਫ਼ੀ ਕਾਰਨ ਸੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 5 ਦਾ ਲਾਭ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਫਿਰ ਉਸਦੀ ਪ੍ਰਭੂਤਾ ਨੇ ਸੀਮਾ ਵਿੱਚ ਹਰੇਕ ਕੇਸ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਅਤੇ 1961 ਦੇ ਐਫ.ਏ.ਓ ਨੰਬਰ 92, 93, 99, 100, 101, 102 ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਅਤੇ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ 1961.1 ਦੇ ਐਫ.ਏ.ਓ ਨੰਬਰ 98 ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ।

ਇਹਨਾਂ ਕੇਸਾਂ ਦੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮੈਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਆਪਣੇ ਖਰਚੇ ਚੁੱਕਣ ਲਈ ਛੱਡ ਦੇਵਾਂਗਾ।

ਡੀ.ਕੇ ਮਹਾਜਨ ਜੇ.- ਮੈਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ।

ਬੀ.ਆਰ.ਟੀ.

- (1) ਆਈ.ਐਲ.ਆਰ. ਬੰਮ 377
- (2) ਏ.ਆਈ.ਆਰ 1934 ਸਿੰਧ 36
- (3) ਏ.ਆਈ.ਆਰ 1953 ਸਾਰੇ 414
- (4) ਏ.ਆਈ.ਆਰ 1930 ਪਟ 81
- (5) ਆਈ.ਐਲ.ਆਰ. 30 ਕਲ 36 ਪੰਨ 89 ਤੇ
- (6) ਆਈ.ਐਲ.ਆਰ. 32 ਕਲ 605
- (7) 59 ਪੀ.ਆਰ.1913
- (8) ਆਈ.ਐਲ.ਆਰ. 30 ਬੰਮ 341

ਪਰਮਜੀਤ ਕੌਰ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਏ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।